

7. Teorie růstu a integrace trhů

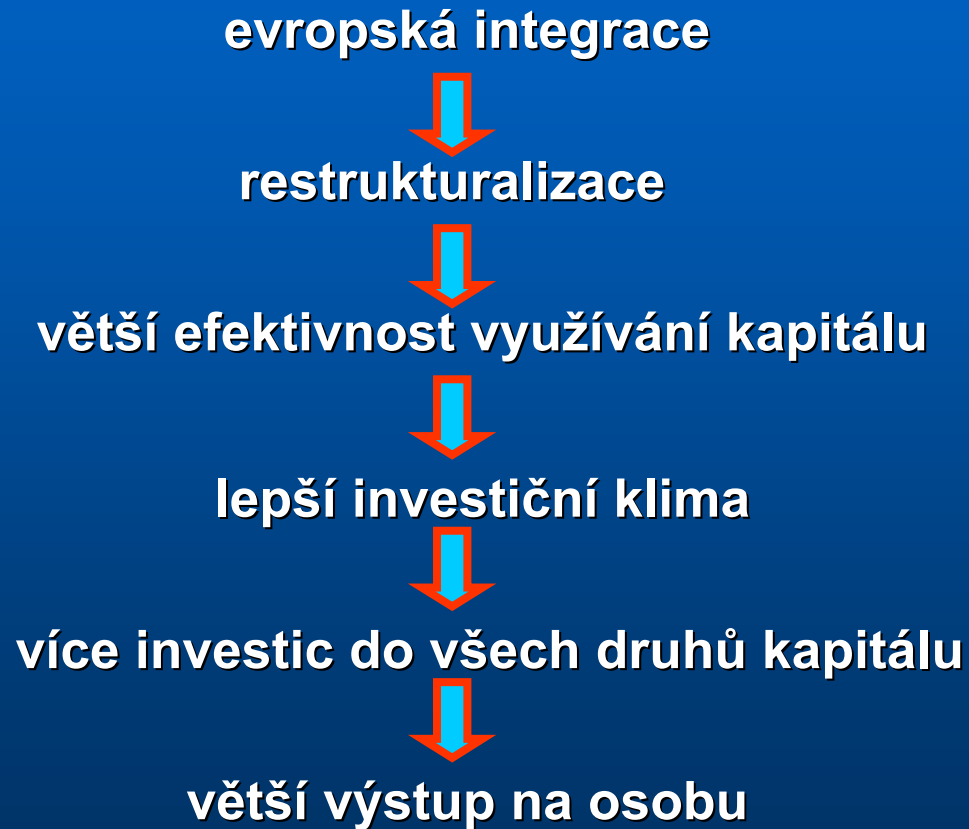
Ekonomický růst v Evropě

- ekonomickým růstem budeme rozumět růst výstupu na osobu (GDP/pc)
- průměrný růst v Evropě 1-3%

Příčiny růstu

- **střednědobá příčina růstu**
 - investice do fyzického kapitálu (stroje) \Rightarrow růst
 - po určité době je třeba fyzický kapitál obnovit \Rightarrow zastavení růstu
- **dlouhodobé schéma růstu**
 - investice do vědomostního kapitálu (technologie) \Rightarrow růst
 - technologie se stále zlepšují \Rightarrow permanentní růst

Schéma růstu v Evropě

Historická fakta o růstu

- **kontinuální ekonomický růst je novodobý fenomén**
- **příjmy v Evropě stagnovaly přibližně 1500 let**
- **počátek dlouhodobého růstu přichází s industrializací okolo roku 1870**

Periody růstu v Evropě

Period	Real GDP	Real GDP per capita	Real GDP per hour
1890–1913	2.6	1.7	1.6
1913–50	1.4	1.0	1.9
1950–73	4.6	3.8	4.7
1973–92	2.0	1.7	2.7
Whole period 1890–1992	2.5	1.9	2.6

zlatý věk růstu

zlepšování sociální
legislativy

Korelace růstu a integrace

- **1950-1973 zlatá éra růstu**
- **1950-1958 integrace, vznik OEEC a EPU**
 - **značná redukce obchodních bariér**
 - **částečné uvolnění kapitálových toků**
- **1957 integrace, vznik EEC**
 - **vytvoření společného trhu**
- **1960 integrace, vznik EFTA**
 - **volný obchod s průmyslovým zbožím**

Růst zemí OEEC (1950-1973)

	EEC	EFTA	ostatní	USA	Japan
růst (g)	4,2	3,0	5,2	2,4	8,0
GDP ₁₉₅₀ (Y)	4825	6835	2401	9573	1873

- EEC více integrováno než EFTA
- EEC větší růst než EFTA

integrace = růst

- Ostatní OEEC větší růst než EEC
- Ostatní OEEC neintegrovány

integrace \neq růst

- $Y_{\text{Japan}} < Y_{\text{ostatní}} < Y_{\text{EEC}} < Y_{\text{EFTA}} < Y_{\text{USA}}$
- $g_{\text{Japan}} > g_{\text{ostatní}} > g_{\text{EEC}} > g_{\text{EFTA}} > g_{\text{USA}}$

chudší země
= větší růst

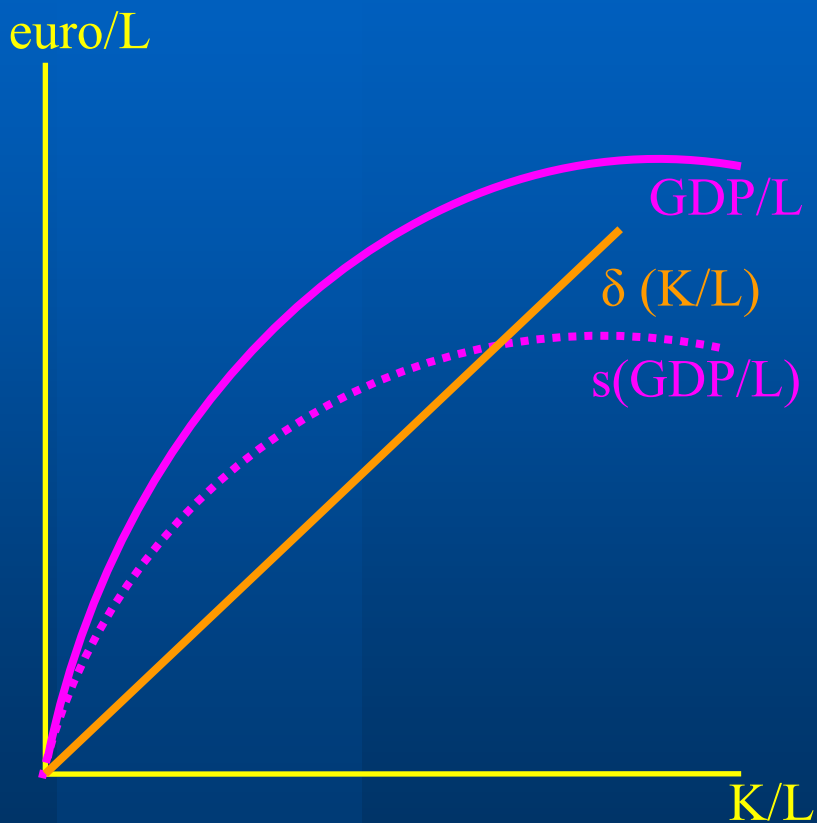
Mezinárodní obchod a růst

- \uparrow obchodu \Rightarrow \uparrow výkonu (empiricky ověřené)
- integrace \Rightarrow \uparrow obchodu (empiricky ověřené)

integrace je pro-růstovým faktorem

Solow diagram – předpoklady ve středním období

K = fyzický kapitál

L = práce

δ = deprecie

L = konstantní

$Y = f(L, K) \Rightarrow \uparrow K = \uparrow Y$

MPK je klesající

GDP/L

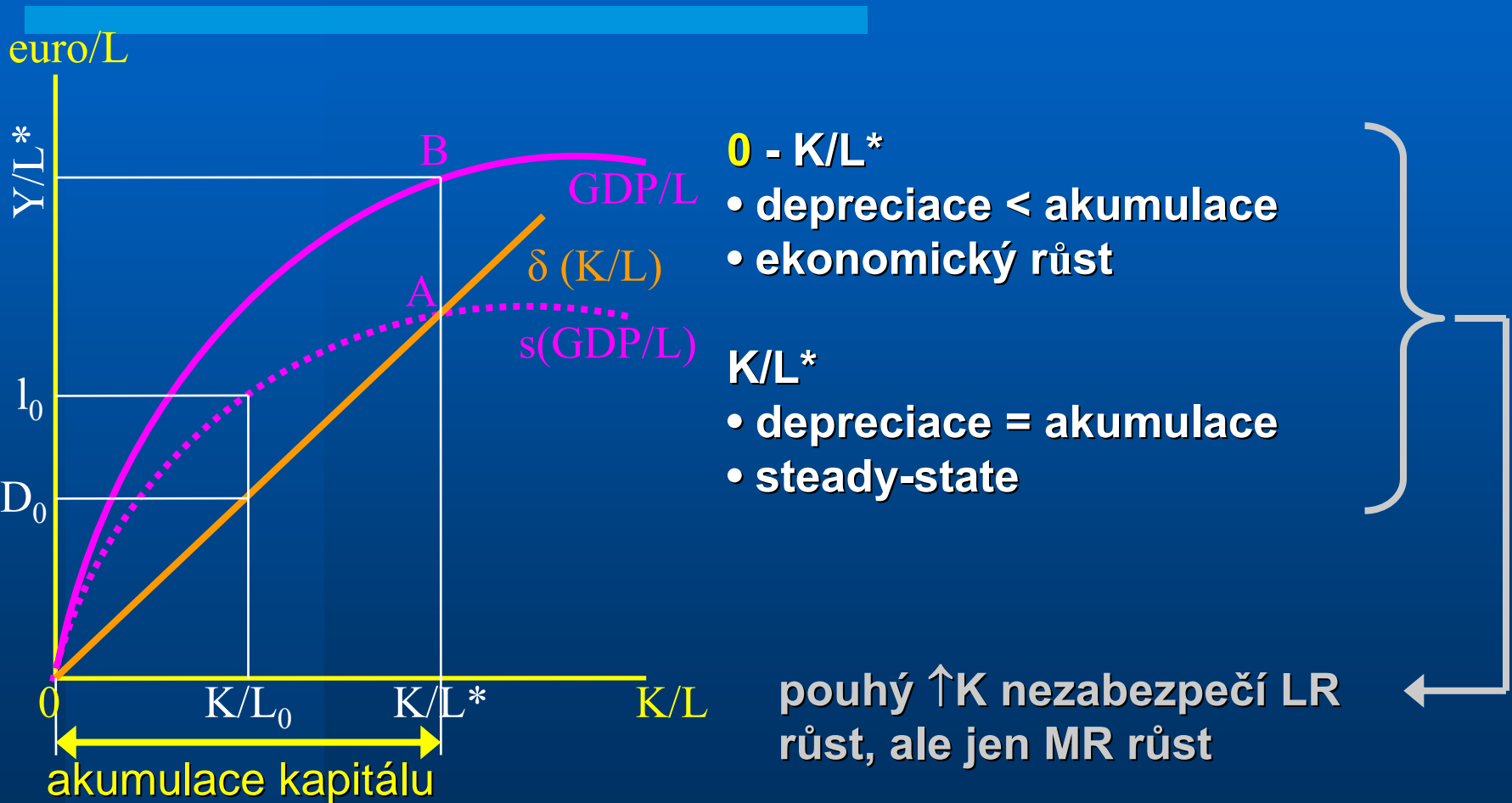
s = konst. část GDP

$\rightarrow s(GDP/L)$

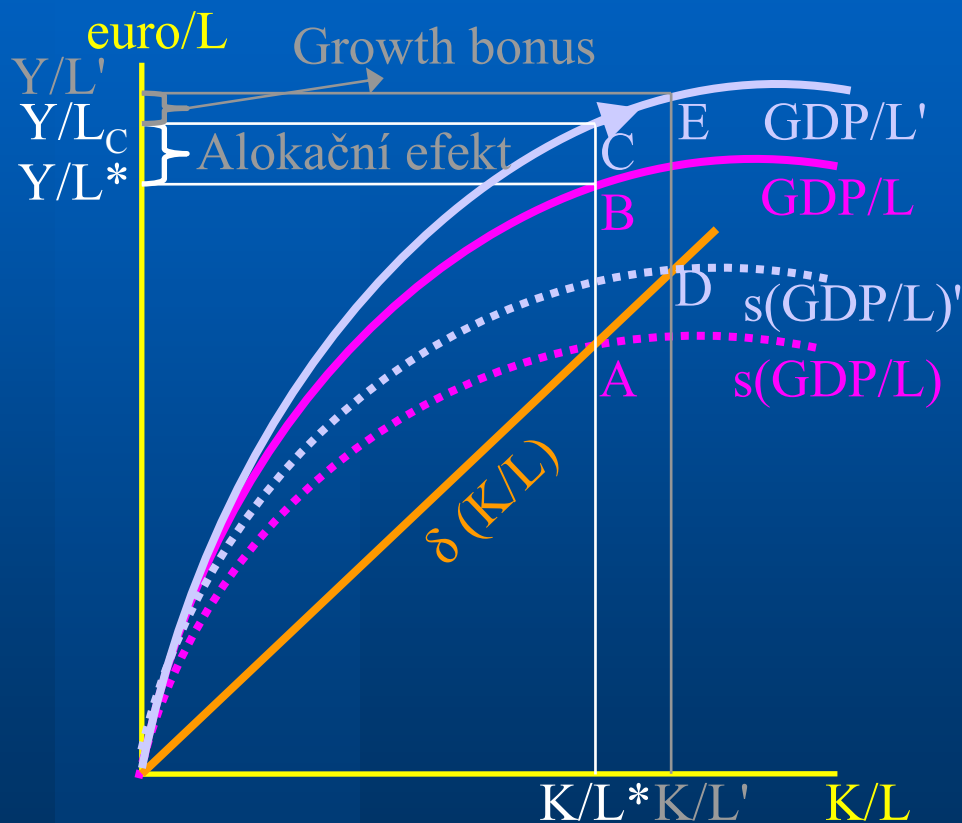
δ = konst. část K

$\rightarrow \delta(K/L)$

Solow diagram – analýza MR růstu

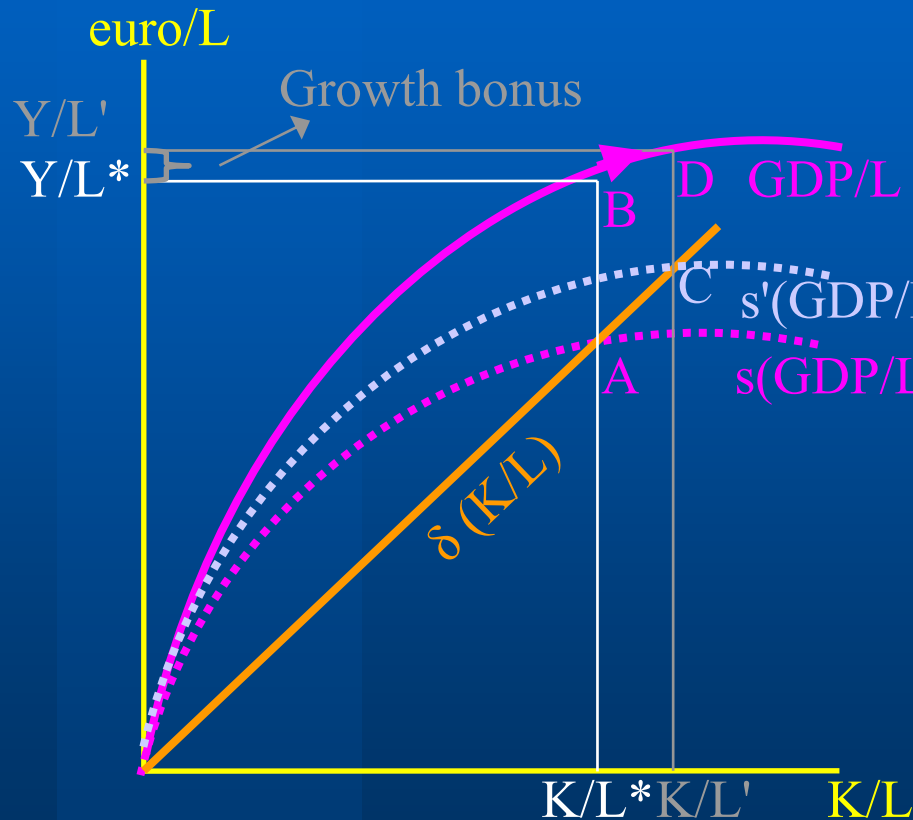
Solow diagram – růst produktu

Integrace \Rightarrow \uparrow efektivnosti

- \uparrow GDP/L na GDP/L'
alokační efekt
- \uparrow $s(GDP/L)$ na $s(GDP/L)'$
růstový bonus

Solow diagram – změna míry úspor

\uparrow efektivnosti $\Rightarrow \uparrow$ investic (s)

• $\uparrow s(GDP/L)$ na $s'(GDP/L)'$

růstový bonus

Schéma vlivu integrace na investice

evropská integrace

růst efektivnosti

větší ziskovost kapitálu

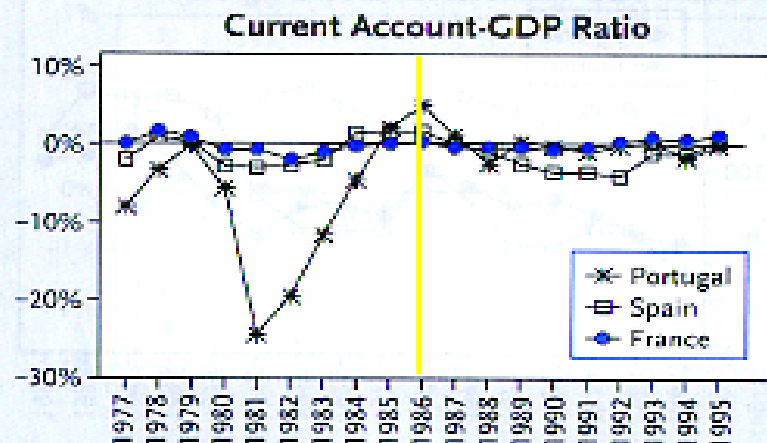
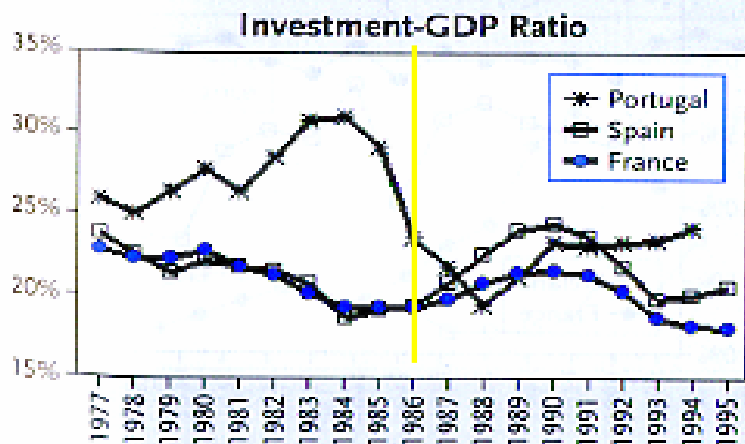
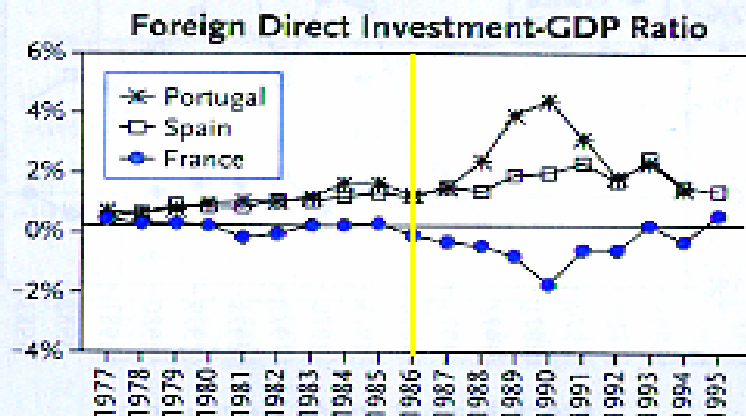
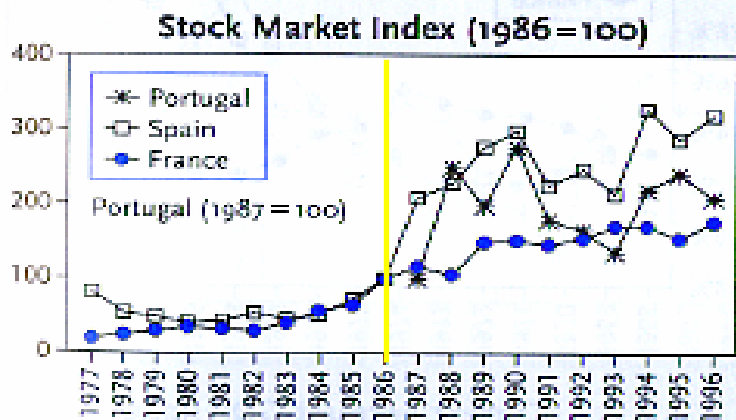

růst na kapitál. trzích

příliv zahraničních investic

Portugalsko, Španělsko po přistoupení

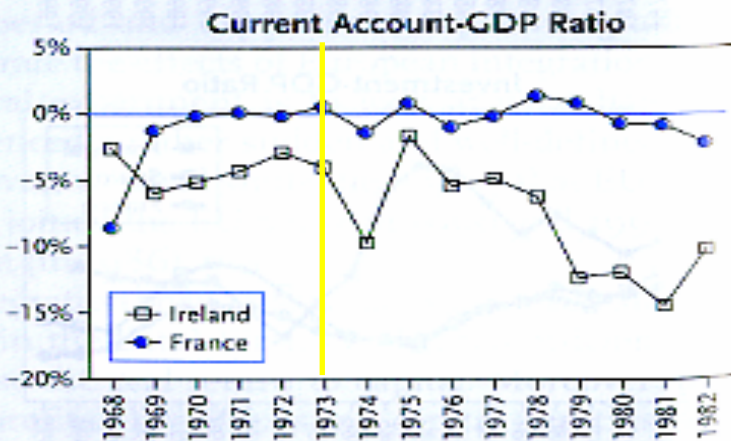
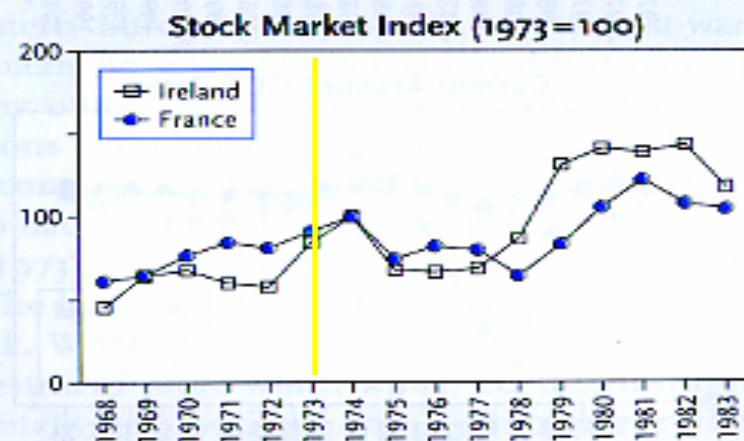
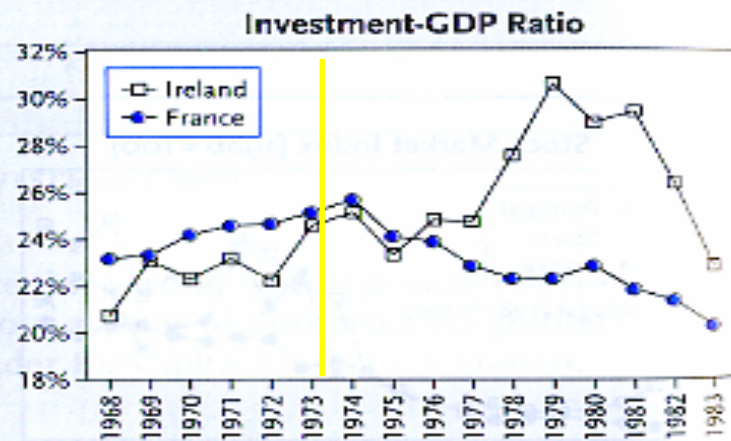
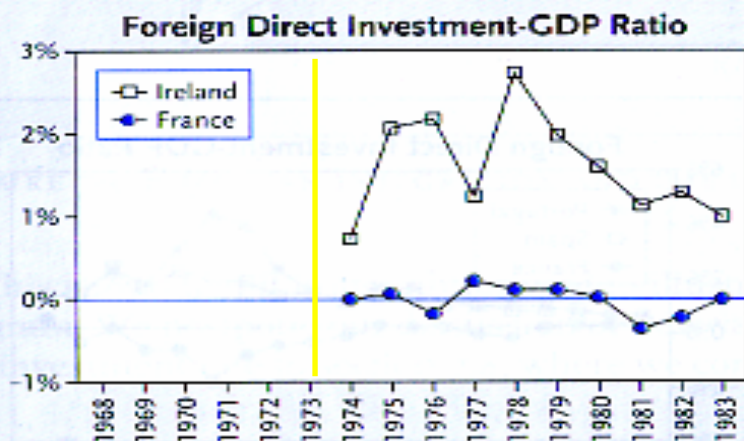

SOURCE: Baldwin and Seghezza (1998).

Závěry empirie – Španělsko, Portugalsko

- **růst podílu investic na GDP**
- **růst přímých zahraničních investic**
- **pokračování v negativním vývoji BÚ PB**
- **růst kapitálových trhů**

Irsko po přistoupení

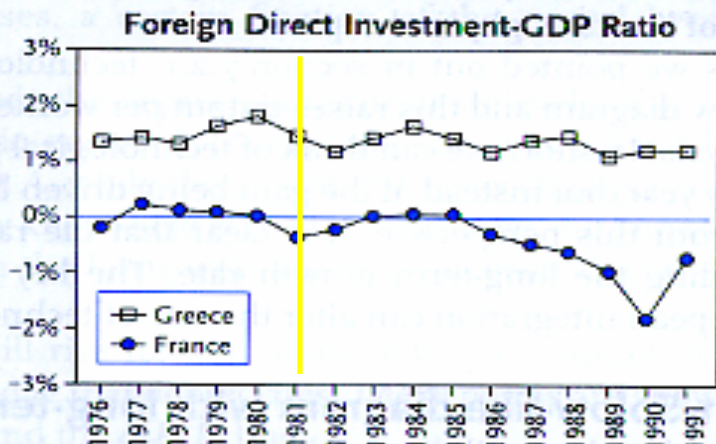
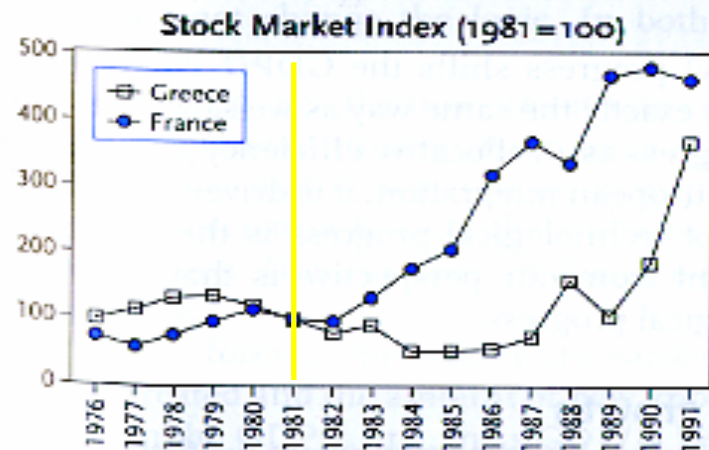
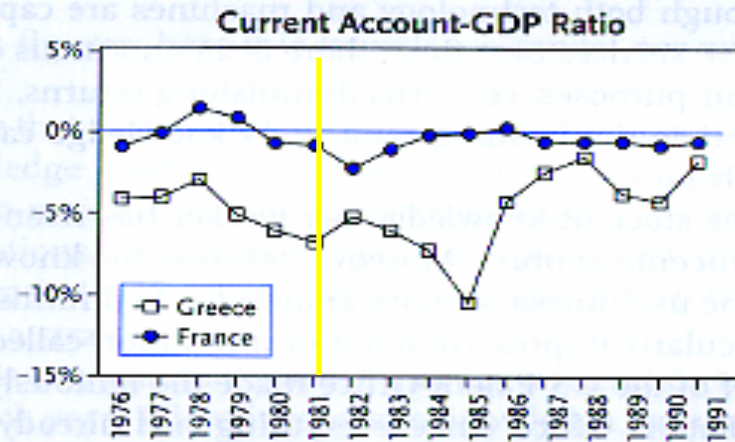
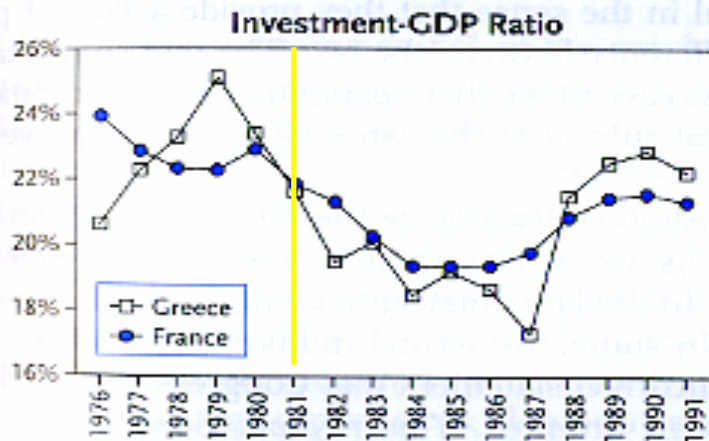

SOURCE: Baldwin and Seghezza (1998).

Závěry empirie – Irsko

- **růst podílu investic na GDP**
- **pokračování v pozitivním vývoji přímých zahraničních investic**
- **zhoršení BÚ PB**
- **neurčitý vliv na kapitálové trhy**

Řecko po přistoupení

SOURCE: Baldwin and Seghezza (1998).

Závěry empirie – Řecko

- **neurčitý vliv na podíl investic na GDP**
- **pokračování v pozitivním vývoji přímých zahraničních investic**
- **pokračování v negativním vývoji BÚ PB**
- **neurčitý vliv na kapitálové trhy**

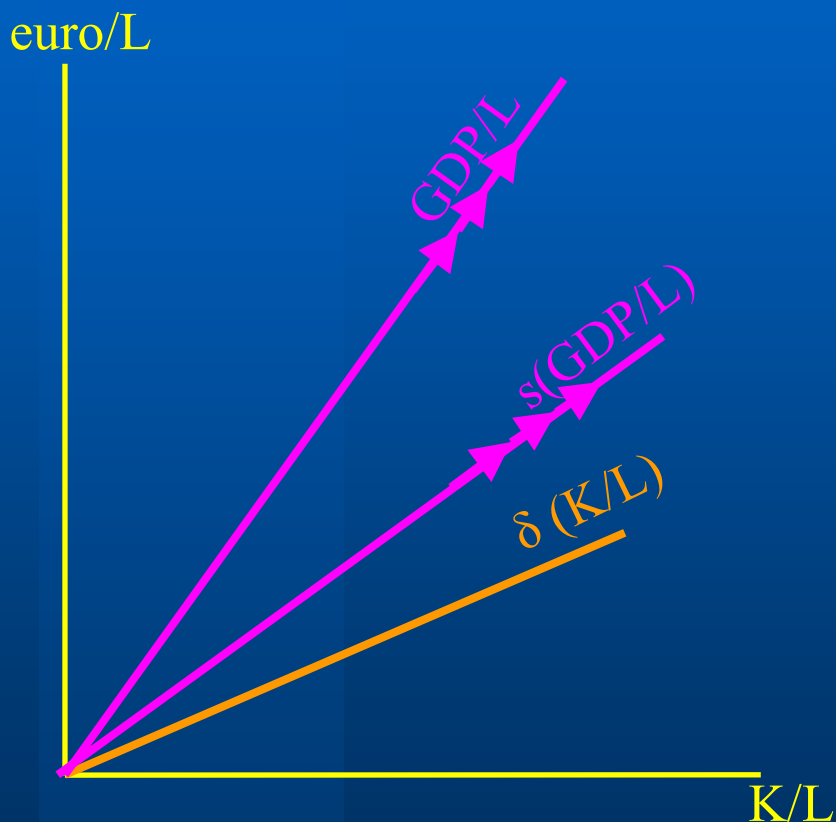
Shrnutí empirických dat

	Špan., Portug.	Irsko	Řecko
investice/GDP	↑	↑	—
FDI	↑	↑	↑
BÚ PB	negativní	negativní	negativní
kapitálové trhy	↑	—	↓

Integrace může pomoci k vhodnému investičnímu prostředí, ale není dostačující podmínkou k jeho vytvoření.

Solow diagram – předpoklady v dlouhém období

K = technologie

L = práce

δ = depreciační

L = konstantní

$\uparrow K \Rightarrow \uparrow Y$

MPK je konstantní

} **GDP/L**

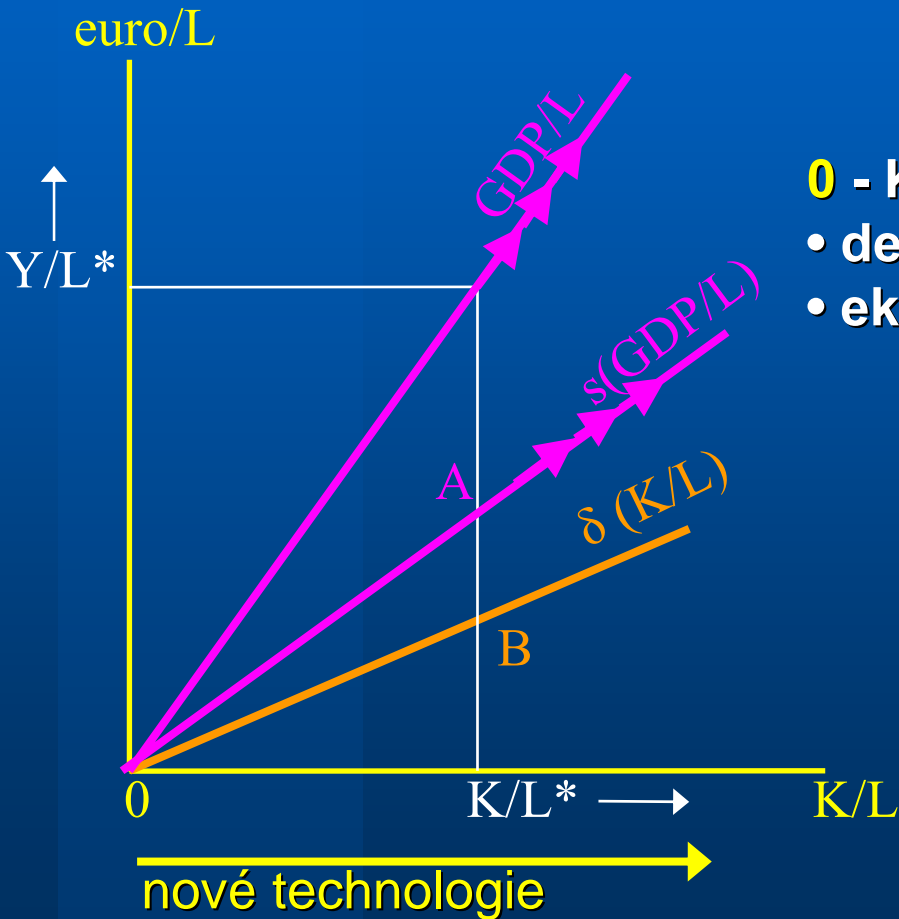
s = konst. část GDP

\rightarrow **s(GDP/L)**

δ = konst. část K

\rightarrow **$\delta(K/L)$**

Solow diagram – analýza LR rústu

0 - K/L^* - ...

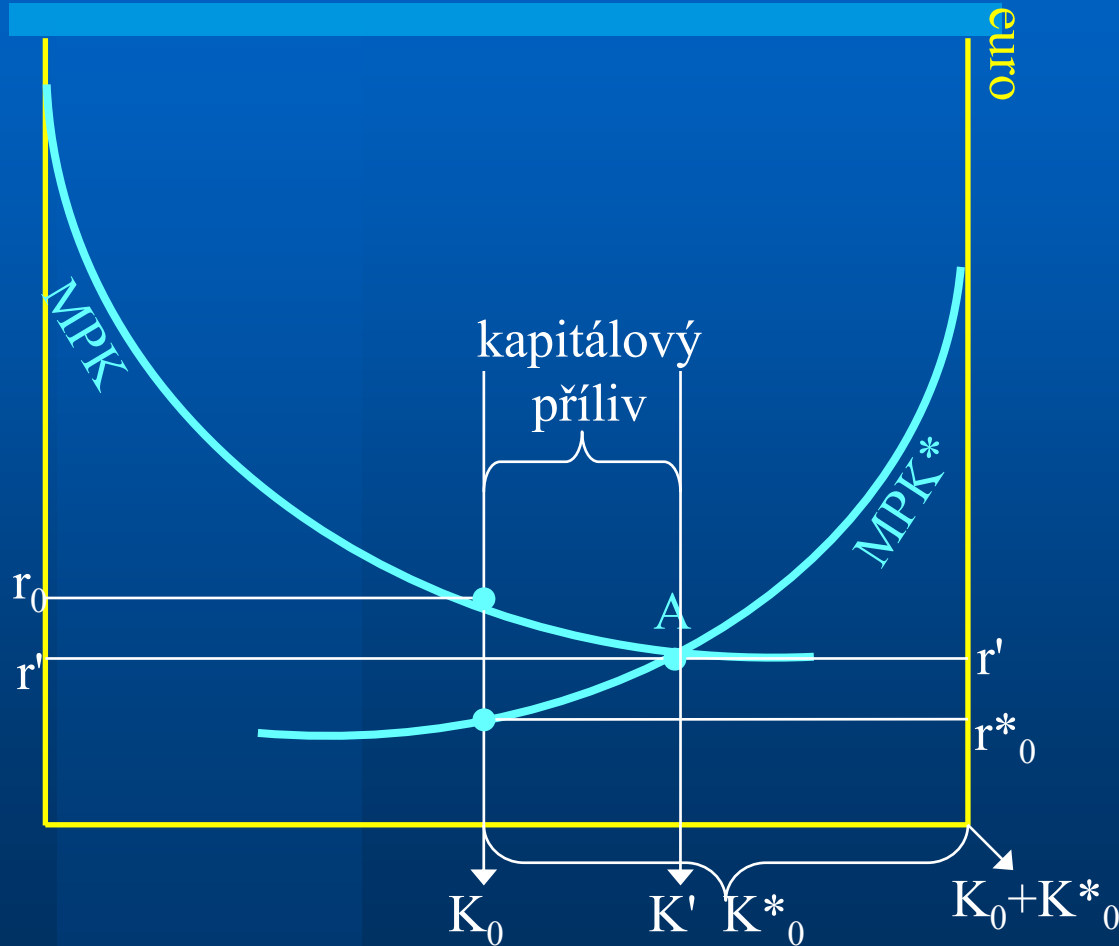
- deprecie < nové technológie
- ekonomický rúst

↑ technológií zabezpečí
LR rúst

Integrace kapitálových trhů

- základy v Římské smlouvě \Rightarrow mnoho výjimek (snaha vlád zamezit přesunům kapitálu)
- reálně dosaženo až po aplikaci Jednotného evropského aktu
- ekonomická opodstatněnost \Rightarrow \uparrow kapitálové mobility = \uparrow alokační efektivity

Integrace kapitálových trhů

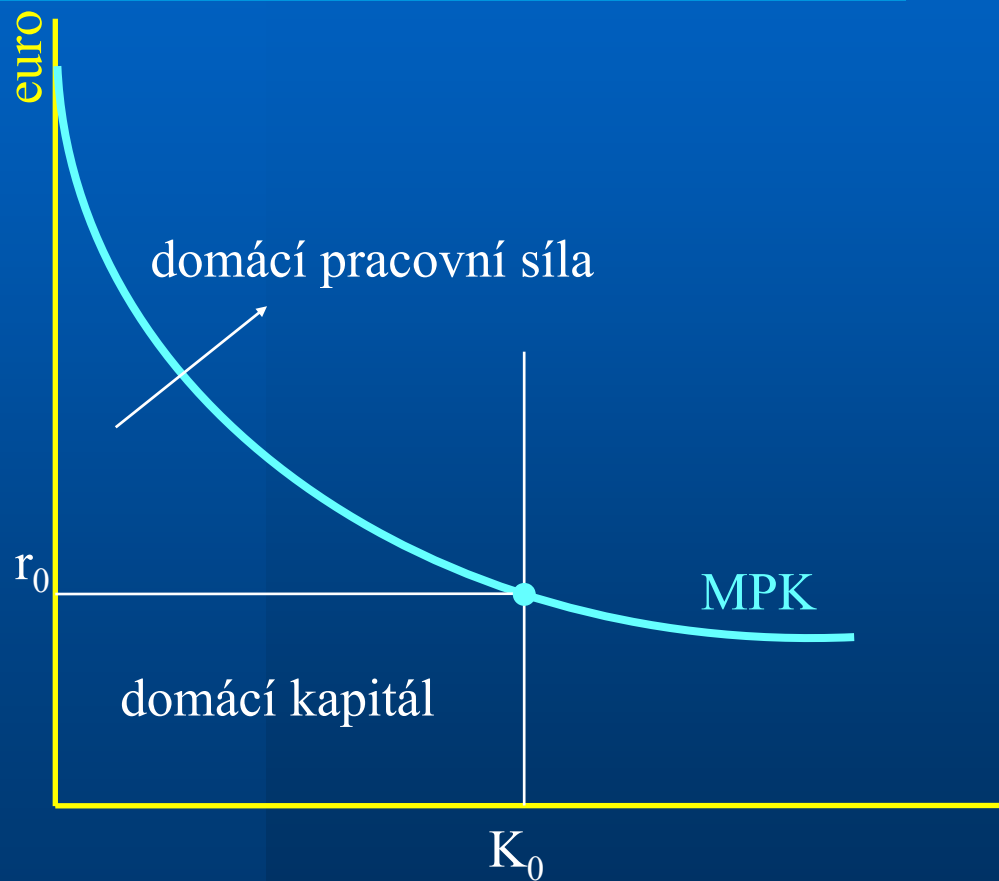
před integrací

- doma: r_0 , K_0
- partner: r^*_0 , K^*_0

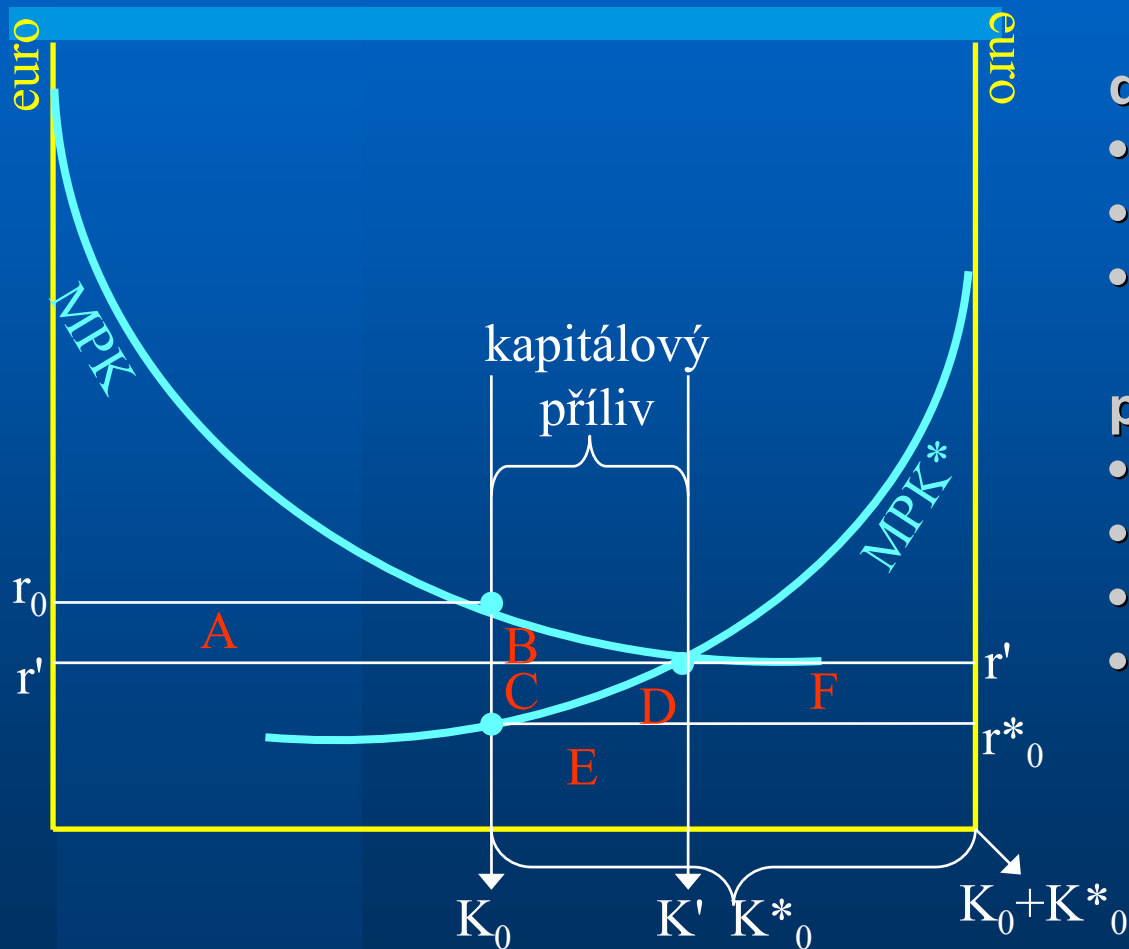
po integraci

- doma: r' , K'
- partner: r' , $K^*_0 - (K' - K_0)$

Rozdělení bohatství mezi VF

Analýza bohatství kapitálové integrace

doma (H)

- ztráta: $-A$ (K_H)
- zisk: $+A+B$ (L)
- celkově: $+B$

partner (P)

- ztráta: $-F-D$ (L)
- zisk: $+F$ (K_P)
- zisk: $+C+D$ (K_H)
- celkově: $+C$

↑ alokační efektivnosti

Schéma vlivu integrace na FDI

kapitálová integrace

rozšiřování technologií (FDI)

růst efektivity

růst výstupu, pokles ceny

všichni profitují

(příliv technologie do země neznamená odliv jinde)

Schéma integrace finančních trhů

integrace finančních trhů

**lepší zprostředkování
diverzifikace portfolia
eliminace rizik**

vyšší průměrná návratnost investic

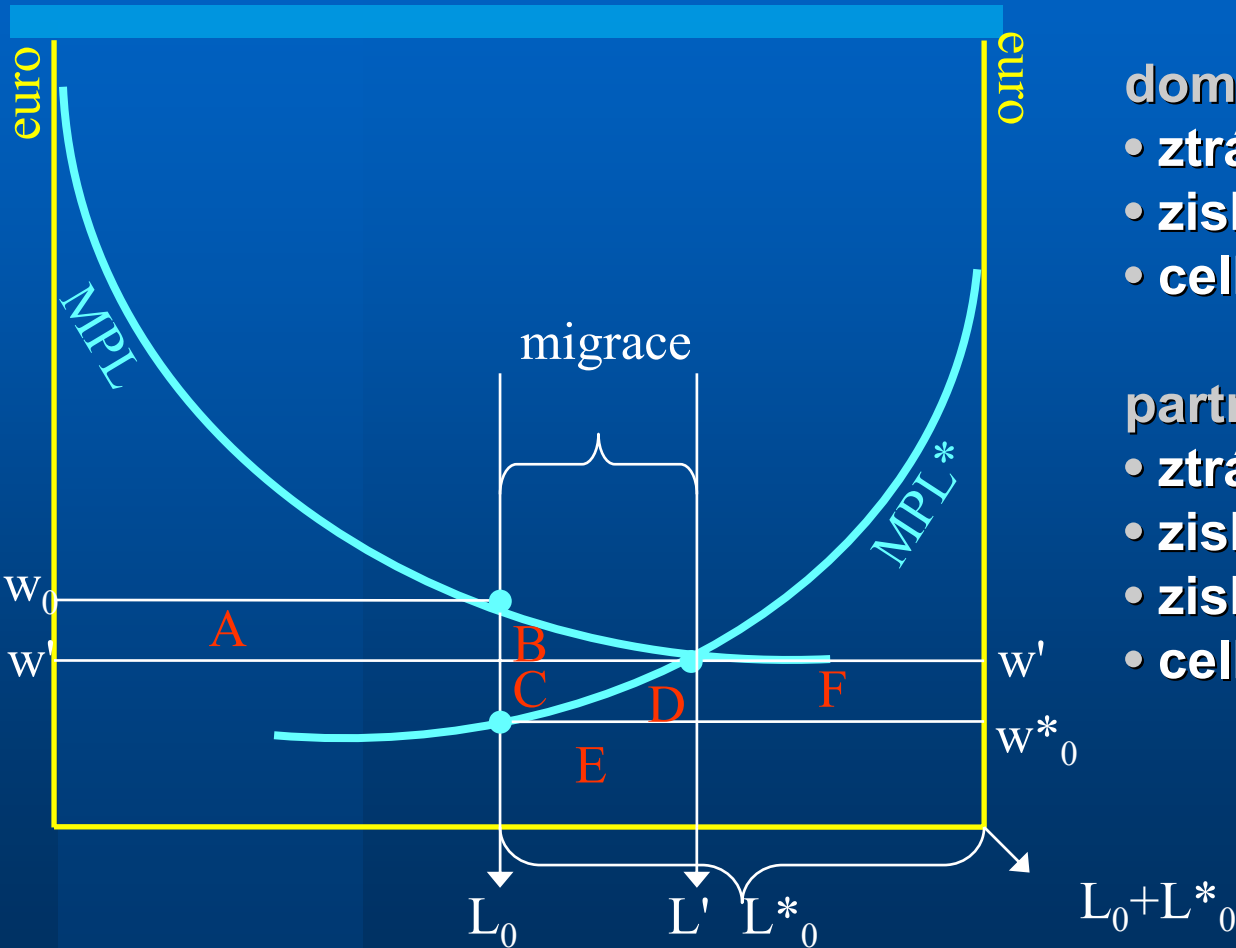

růst ochoty investovat

Integrace pracovního trhu

- **základy v Římské smlouvě \Rightarrow mnoho přechodných období**
- **ekonomická opodstatněnost \Rightarrow \uparrow mobility práce = \uparrow alokační efektivnosti**
- **politická opodstatněnost \Rightarrow promíchání národů = potlačení nacionalismu, pozvednutí evropanství**

Analýza bohatství integrace práce

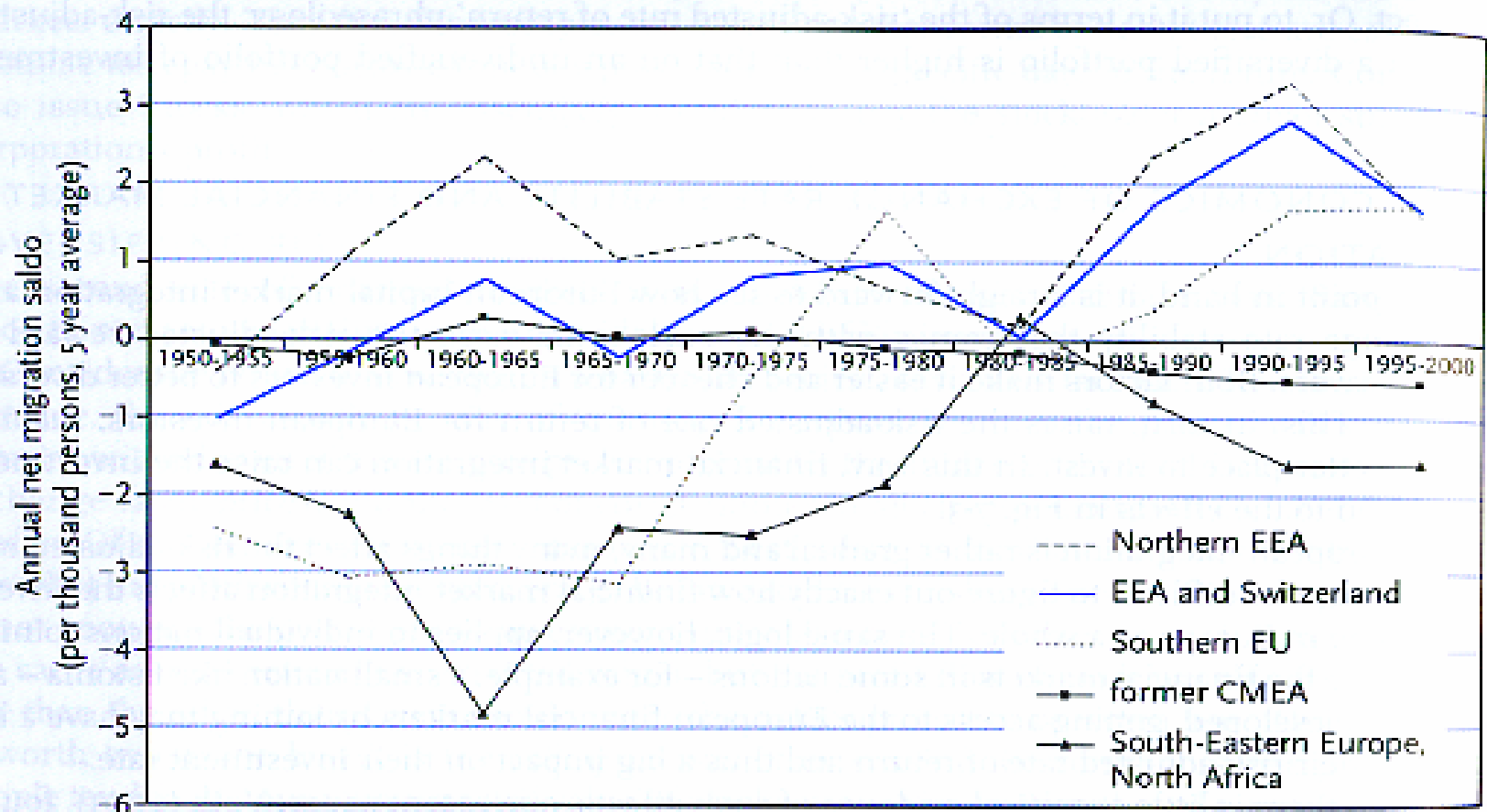

- doma (H)
- ztráta: **-A** (K)
 - zisk: **+A+B** (L_H)
 - celkově: **+B**

- partner (P)
- ztráta: **-F-D** (L_P)
 - zisk: **+F** (K)
 - zisk: **+C+D** (L_H)
 - celkově: **+C**

↑ alokační efektivnosti

Migrace v Evropě

SOURCE: Brücker (2002), 'Can international migration solve the problems of European labour markets?' on www.unece.org/ead/sem/sem2002/papers/Brucker.pdf

Migrace v Evropě

- 40., 50., 60 léta
 - ekonomický růst, plná zaměstnanost
 - imigrace: Švédsko, Švýcarsko, EEC6 bez Itálie
 - emigrace: Itálie, Portugalsko, Turecko
- 70. léta
 - slumflace, nárůst nezaměstnanosti
 - omezení migrace
- 80. léta
 - obnovení ekonomického růstu
 - imigrace: EEC
 - emigrace: africké státy

migrace souvisí více s
ekonomickými výsledky než
s evropskou integrací

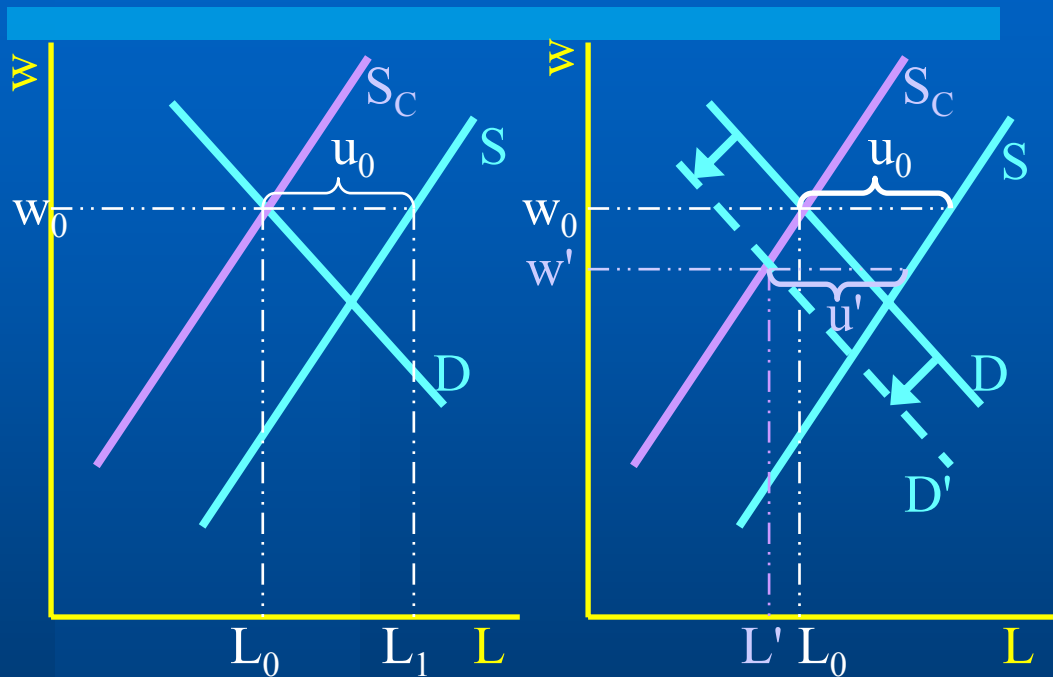
Imigranti - substituty a komplementy L_H

- **substituty**
 - např.: nekvalifikovaní imigranti k domácím nekvalifikovaným pracovníkům
- **komplementy**
 - např.: domácí vedoucí výroby k nekvalifikovaným imigrantům

Migrace a trh práce

- **imigranti tvoří substituty k domácí L**
 - vysoké mzdy domácích pracovníků v odvětví \Rightarrow příliv imigrantů \Rightarrow \downarrow mezd v odvětví \Rightarrow expanze odvětví \Rightarrow $\uparrow D_L$ komplementárních pracovníků
- **imigranti tvoří komplementy k domácí L**
 - nedostatek pracovníků v odvětví \Rightarrow příliv imigrantů \Rightarrow expanze odvětví \Rightarrow $\uparrow D_L$ po všech pracovnících

Analýza nezaměstnanosti a migrace

na U mají vliv odbory \Rightarrow
 nepružnosti mezd, nikoliv
 imigranti

výchozí stav

- S, D
- $u = 0$

zásah odborů

$$S_C, D \Rightarrow w_0$$

$$u = u_0$$

imigrace

$$S_C, D, \Rightarrow w'$$

$$u = u'$$

Migrace a empirická data

- $\uparrow S_L$ o 1% díky migraci $\Rightarrow \uparrow \downarrow w$ o 0,3% - 1%
- imigranti $\Rightarrow \downarrow L_H$ (substituty)
imigranti $\Rightarrow \uparrow L_H$ (komplementy)
- migranti nemají vliv na L_H